

Ковальова Марія

НЕОБХІДНІСТЬ ГАРМОНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ТЕХНІЧНИХ СТАНДАРТІВ У ВІДПОВІДНОСТІ З МІЖНАРОДНИМИ НОРМАМИ

У статті обґрунтовується необхідність гармонізації технічних стандартів, діючих в Україні, у відповідності з міжнародними, зокрема європейськими, нормами, що обумовлено активною участю нашої країни в євроінтеграційних процесах та прагненням вітчизняних товаровиробників підвищувати рівень конкурентоспроможності своєї продукції на світових ринках. Актуальності це питання набуває останнього часу у зв'язку з підписанням між Україною та Європейським Союзом Угоди про Асоціацію, оскільки однією з умов інтеграції України до Європейського союзу є саме гармонізація багатьох нормативно-правових актів України, в тому числі і технічних стандартів, до законодавства ЄС, а також усунення конфліктних розбіжностей, що виникають при цьому. Остаточний перехід на європейські технічні стандарти буде мати переваги як для бізнес-структур, так і для кінцевих споживачів, які будуть мати змогу купувати продукції більш високої якості.

Ключові слова: гармонізація, технічні стандарти, євроінтеграція, стандартизація, міжнародні норми.

Ковалёва Мария

НЕОБХОДИМОСТЬ ГАРМОНИЗАЦИИ УКРАИНСКИХ ТЕХНИЧЕСКИХ СТАНДАРТОВ В СООТВЕТСТВИИ С МЕЖДУНАРОДНЫМИ НОРМАМИ

В статье обосновывается необходимость гармонизации технических стандартов, действующих в Украине, в соответствии с международными нормами, в частности европейскими, что обусловлено активным участием нашей страны в евроинтеграционных процессах и стремлением отечественных товаропроизводителей повысить уровень конкурентоспособности своей продукции на мировых рынках. Актуальность это вопрос приобретает в последнее время в связи с подписанием между Украиной и Европейским Союзом Соглашения об Ассоциации, так как одним из условий интеграции Украины в Европейский Союз является именно гармонизация многих нормативно-правовых актов Украины, в том числе и технических

стандартів, с законодавством ЕС, а также устранение конфликтных разногласий, возникающих при этом. Окончательный переход на европейские технические стандарты будет преимуществами как для бизнес-структур, так и для конечных потребителей, которые будут иметь возможность покупать продукцию более высокого качества.

Ключевые слова: гармонизация, технические стандарты, евроинтеграция, стандартизация, международные нормы.

Kovalova Mariia

NEED FOR THE HARMONIZATION OF UKRAINIAN TECHNICAL STANDARDS IN ACCORDANCE WITH INTERNATIONAL NORMS

In the article is based the need for the harmonization of the technical standards, which act in the Ukraine, in accordance with the international norms, in particular with the European, which is caused by the active participation of our country in the Euro-integrated processes and by the tendency of domestic commodity producers to increase competitive ability level of its production on the world markets. Urgency this a question acquires recently in connection with the signing between the Ukraine and the European Union of Agreement about the Association, since one of the conditions of the integration of the Ukraine into the European Union is precisely the harmonization of many normative- lawful reports of the Ukraine, including technical standards, with the legislation the EU, and also the elimination of the conflicting differences, which appear in this case. Final passage to the European technical standards there will be advantage both for the business- structures and for the end consumers, who will have the opportunity to buy the production of more high quality.

Keywords: harmonization, technical standards, Euro-integration, standardization, international norms.

Постановка проблеми. Процеси глобалізації у світі та взаємне проникнення економік країн, що мають тісні торговельні зв'язки, вимагають удосконалення системи нетарифного митного регулювання, яке має своєю метою захищати вітчизняного виробника, з одного боку, а з іншого – дбає про безпеку життя та здоров'я своїх громадян, гарантуючи належний рівень продукції як імпортного так і внутрішнього походження. Одним з найпоширеніших інструментів

нетарифного регулювання є система технічних стандартів. Розширення зон вільної торгівлі має своїм наслідком необхідність в детальному узгодженні та гармонізації внутрішніх технічних стандартів та систем сертифікації країн, що торгують між собою. Україна приймає активну участь у процесах гармонізації нормативно-правових актів, серед яких одне з головних місць займають саме технічні стандарти, проте необхідна системно підходити до вирішення даного питання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженнями питань гармонізації українських технічних стандартів у відповідності с міжнародними нормами і вимогами та використання європейського досвіду в цій сфері займаються такі українські науковці Т. Мельник, К. Пугачевська, Н. Пархоменко, П. Іванюта, С. Литвинська та інші. Проте євроінтеграційні процеси, які відбуваються в нашій країні, та прагнення українських товаровиробників підвищити рівень конкурентоспроможності своєї продукції вимагають подальшого дослідження цієї проблематики.

Метою даного дослідження є аналіз української системи стандартів та обґрунтування необхідності гармонізації технічних стандартів у відповідності з міжнародними нормами.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні процеси глобалізації та глибокого взаємного проникнення національних економік різних країн потребують побудови та впровадження системи нетарифного регулювання, головною метою якої є перш за все захист національного товаровиробника та дотримання визначеного рівня якості імпортованої продукції. Країни ЄС за допомогою нетарифного регулювання проводять гнучку та цілеспрямовану політику захисту щодо тих галузей, які відіграють важливе значення в економіці країни. Причому необхідно наголосити на тому, що нетарифні заходи можуть бути направлені як на окремі види товарів, так і на конкретну країну.

Усі нетарифні заходи прийнято ділити на п'ять груп:

- технічні бар'єри та стандарти,
- санітарні і фітосанітарні заходи,
- передвдвантажувальні інспекції,
- кількісні обмеження,
- контроль над цінами.

Найбільшою групою заходів нетарифного регулювання є технічні бар'єри та стандарти, оскільки майже 2/3 міжнародної торгівлі регулюється тим чи іншим видом технічних бар'єрів та стандартів [1]. Практика державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності у європейських країнах, незважаючи на декларативну прихильність до принципів вільної торгівлі, свідчить, що триває жорстке, часто приховане з метою захисту національних ринків, використання нетарифних обмежень. За оцінками Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), нетарифні заходи охоплюють від 18 до 30 % обсягів світової торгівлі та застосовуються розвиненими країнами відносно 17 % імпорту, у тому числі до 50 % металопродукції, 25 % текстильних виробів та 44 % продукції сільського господарства [2].

Сучасні умови функціонування економіки України потребують ефективного та взаємовигідного співробітництва з країнами світу та прискореної інтеграції у світовий економічний простір. Одним із найважливіших чинників, що забезпечують розвиток відносин щодо діяльності суб'єктів господарювання і підтримку державної соціально-економічної політики України, є стандартизація, яка, з одного боку, захищає національного виробника, не даючи імпортному виробнику займати надто високу частку ринку, а з іншого – в певній мірі гарантує громадянам країни, які виступають кінцевими споживачами, якість та безпечність товарів та послуг, що їм надаються. Для забезпечення інтенсивного міждержавного науково-технічного співробітництва та усунення нетарифних бар'єрів у міжнародній торгівлі важливе значення має гармонізація національних технічних стандартів із міжнародними та європейськими. Особливої актуальності це питання набуває останнього часу у зв'язку з підписанням між Україною та Європейським Союзом Угоди про Асоціацію, оскільки однією з умов інтеграції України до Європейського союзу є саме гармонізація багатьох нормативно-правових актів України, в тому числі і технічних стандартів, до законодавства ЄС.

Враховуючи європейський вектор України, питання гармонізації українських та європейських технічних стандартів постає одним із пріоритетних завдань національної системи стандартизації України. Відмітимо, що для країн-претендентів на вступ до ЄС існує вимога щодо необхідності впровадження на національному рівні не

менше, ніж 80 % стандартів, які діють в ЄС, причому прийняті стандарти повинні бути ідентичними з європейськими [3].

Одним з головних принципів, згідно якого реалізуються заходи з гармонізації, є принцип відкритості та прозорості процедур розроблення і прийняття стандартів з урахуванням інтересів усіх зацікавлених сторін. Отже, гармонізовані (або еквівалентні) стандарти – це стандарти на один і той самий об'єкт, затверджені різними органами стандартизації, які забезпечують взаємозамінність виробів, процесів і послуг чи загальне однозначне розуміння результатів випробування або інформації, які подають відповідно до цих стандартів. Проте гармонізовані стандарти можуть мати відмінності в оформленні інформації про продукцію та різнитися обсягом локального поширення тощо [4].

Безумовно, стан системи відповідного технічного регулювання свідчить передусім про рівень науково-технічного прогресу в країні, що в свою чергу є своєрідним індикатором технічної спроможності виробників продукції відповідати певним вимогам. Отже, наявність сертифікатів, а особливо міжнародного рівня, свідчить про рівень якості продукції та репутації фірми-виробника. Саме тому великі національні товаровиробники, які прагнуть гідно виглядати на світовому ринку та європейському, зокрема, останнім часом сертифікують свою продукцію у відповідних провідних європейських установах.

В умовах глобалізації світової економіки всі складові сфери системи технічного регулювання демонструють тенденцію до уніфікації, одночасно надаючи додаткову гнучкість виробникам, які жорстко конкурують між собою. Таким чином, розвиток міжнародного співробітництва України об'єктивно зумовлює потребу в уніфікації та гармонізації національних державних стандартів із міжнародними та європейськими, зокрема.

Особливістю України є успадкована ще від колишнього СРСР розгалужена система стандартизації та сертифікації, яка відповідала вимогам діючої на той час адміністративно-планової економіки, характерні ознаки якої можна виділити наступні:

- тотальне регламентування усіх аспектів життя; вимоги всіх документів зі стандартизації були обов'язковими, а самі документи були нормативними актами і входили до системи радянського

законодавства;

- проведення стандартизації на чотирьох рівнях (загальносоюзному, регіональному, галузевому, на рівні підприємств чи установ) [4].

Першочерговим завданням таких вимог був контроль за якістю виробленої продукції, проте вони зовсім не відповідають принципам ринкової економіки. Отже, необхідне державне регулювання процесів адаптації існуючих систем стандартизації та сертифікації до міжнародних нормативно-правових норм. Основні принципи, на яких має базуватися зазначене державне регулювання, наступні:

- обов'язковий характер повинні мати лише ті стандарти та вимоги, які забезпечують захист життя та здоров'я громадян, захист навколишнього середовища, майнові права людини, безпеку держави;

- дозвіл суб'єктам господарювання застосовувати усі інші вимоги добровільно, але, виходячи з продукцією та послугами на ринок, декларувати відповідність певним вимогам згідно з міжнародними та європейськими стандартами [4];

- розробка нормативно-правових документів, регулюючих стандарти якості, не повинна проводитись на галузевому рівні.

Як було вище зазначено, Україна зобов'язалась поступово досягти відповідності з технічними регламентами ЄС та системами стандартизації, акредитації, робіт з оцінки відповідності та ринкового нагляду ЄС, а також дотримуватись принципів та практик, передбачених актуальними рішеннями та регламентами ЄС. Відповідні наміри та зобов'язання зафіксовані в Угоді про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

Відповідно до зазначених домовленостей, протягом першого року набуття чинності Угодою Україна має гармонізувати законодавство з п'ятьма директивами, а саме:

- про загальну безпеку продуктів,

- щодо загальних вимог для акредитації і ринкового нагляду, що стосується торгівлі продукцією,

- щодо загальної системи маркетингу продукції,

- про одиниці виміру,

- про відповідальність за дефектну продукцію.

Перехідний період має тривати орієнтовно від двох до п'яти років, протягом якого наша країна зобов'язується гармонізувати

внутрішнє законодавство у 27 сферах з відповідним законодавством Європейського Союзу. Таким чином, передбачаються зміни у галузевому законодавстві відносно наступних сфер: машини, електромагнітна сумісність, прості посудини високого тиску, обладнання, що працює під тиском, пересувне обладнання, що працює під тиском, ліфти, безпека іграшок, електричне обладнання, розраховане на певні граничні значення напруги, вимоги до коефіцієнта корисної дії нових водонагрівуючих котлів, що працюють на рідкому чи газоподібному паливі, прилади, що працюють на газоподібному паливі, засоби індивідуального захисту, технічні вимоги щодо енергоспоживання електричних побутових холодильників та морозильних камер, неавтоматичні зважувальні прилади, зважувальні прилади, суднове обладнання, медичні пристрої, активні імплантовані медичні пристрої, *in vitro* діагностичні медичні пристрої, обладнання та систем захисту, призначених для застосування у вибухонебезпечній атмосфері, радіо- і телекомунікаційне термінальне обладнання та взаємне визнання його відповідності, канатні установки для перевезення людей, прогулянкові судна, будівельні вироби, включаючи заходи для їх впровадження, пакування та відходи, вибухові речовини цивільного призначення, зазначення маркування та стандартної інформації щодо споживання енергії та інших ресурсів, пов'язаних з енергетичними продуктами, високошвидкісні залізні дороги.

Окрім цього, Україна зобов'язалась утримуватись від внесення змін до горизонтального і галузевого законодавства, зазначеного в Угоді, крім як для приведення його у відповідність з законодавством ЄС та дотримання такого приведення. Як наслідок, в нашій країні буде діяти система технічного регулювання, загальні принципи якої будуть повністю відповідати європейським нормам. Також були прийняті зобов'язання щодо проведення необхідних адміністративних та інституційних реформи, метою яких є гармонізація вітчизняного законодавства у відповідності до європейського, про хід яких Україна повинна звітувати перед ЄС щорічно. Виникаючи при цьому конфлікти між національним законодавством та європейськими стандартами необхідно усувати шляхом приведення національних стандартів до вимог Європейського Союзу.

Поряд з цим, Україна одержує право повноцінно приймати

участь у роботі міжнародних та європейських організацій, що пов'язані з формуванням та реалізацію системи технічного регулювання, а також вживатиме заходів для виконання умов набуття повноправного членства згідно у Європейських організаціях зі стандартизації.

Додамо, що Угода про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (АСАА) для одного або кількох секторів буде додана в якості протоколу до Угоди про асоціацію після повного узгодження галузевого і горизонтального законодавства України, інституцій та стандартів з відповідними законодавством, інституціями та стандартами ЄС. Зазначена Угода АСАА означає, що в секторах, які охоплені АСАА, торгівля між Україною та ЄС буде відбуватись на тих самих принципах та умовах, що й між країнам-членами Європейського Союзу. Результатом має стати поширення дії АСАА на всі вище зазначені 27 сфер, після чого наступним кроком має стати подальше поширення дії АСАА на інші промислові товари.

Безперечно, гармонізація національного законодавства з європейським та міжнародним правом передбачає узгоджену діяльність всіх суб'єктів, що здійснюється в межах їх компетенції, послідовно та поетапно. Н. М. Пархоменко виділяє п'ять етапів даного процесу:

1. Визначаються критерії гармонізації в різних сферах інтеграційної взаємодії відповідно до укладених договорів та визначаються галузі законодавства, що потребують гармонізації, окреслюється відповідне коло проблем правового регулювання в цій галузі. Крім того, здійснюється переклад та опрацювання відповідних нормативно-правових актів (наприклад директив, регламентів ЄС) з метою їх практичного використання; матеріально-технічне забезпечення аналізу і розроблення національних правових актів; набуття теоретичного і практичного досвіду особами, причетними до зазначеної діяльності з питань законодавства, моніторингу, інформаційного забезпечення та ін. шляхом організації навчальних візитів до окремих країн.

2. Відбувається співвідношення мети і завдань правового регулювання інтеграційної взаємодії, правова експертиза та порівняльно-правовий аналіз національних законодавчих та інших нормативно-правових актів, визначення їх відповідності укладеним

міжнародним договорам та вироблення пропозицій щодо їх гармонізації з урахуванням наслідків гармонізації на національному рівні та впливу на національну правову систему; узгодження понять і термінів національного права та права міжнародних організацій, міжнародних договорів.

3. Визначається та затверджується перелік нормативно-правових актів, що потребують гармонізації з урахуванням їх юридичної сили, а також перелік міжнародних договорів, які необхідно укласти з метою гармонізації. Крім того, відбувається визначення оптимальних форм та засобів, рівнів та меж гармонізації.

4. Відбувається синхронна розробка та прийняття нових нормативно-правових актів або внесення змін у діюче законодавство відповідними державними органами. Важливим на даному етапі є подолання існуючих колізій між національним та міжнародним правом або правом міжнародних організацій чи їх об'єднань шляхом застосування відповідних процедур, а саме: визнання загальновизнаних принципів права, правових стандартів та їх закріплення у національному законодавстві; врахування загальних і специфічних вимог під час входження нормативних приписів актів міжнародних організацій у національну правову систему тощо. Гармонізовані нормативно-правові акти мають відповідати наступним вимогам: містити норми права, що відповідають положенням діючих міжнародних договорів; забезпечувати одноманітне розуміння та застосування правил, які встановлені всіма учасниками правовідносин та містяться в укладених міжнародних договорах; здійснювати юридичну дію, що за можливості виключає або мінімізує необхідність прийняття відомчих актів, а у випадках, коли така необхідність виникає – передбачати можливість гармонізації підзаконних актів; містити реальні гарантії та механізми виконання правостановлюючих норм та положень правових актів суб'єктів гармонізації, а також заходи відповідальності протиправної та стимулюючої правомірної діяльності; передбачати системність та внутрішній зв'язок національних актів та актів інших держав чи міжнародних організацій – суб'єктів інтеграції. Це видається можливим за умови дотримання основних вимог нормотворчої техніки, а саме: понятійний апарат і нормотворча техніка повинні мати наскрізний характер; у нормативно-правових актах мають бути визначені терміни, що вживаються в

ньому; чітко визначений об'єкт правового регулювання; норми права, у переважній більшості, мають бути нормами прямої. Важливе значення для процесу гармонізації права має одноманітне тлумачення термінів і понять, що використовуються у міжнародно-правових документах. Передумовою цього є правильний переклад актів, що гармонізуються. При цьому важливим є надання перекладам статусу офіційного документу.

5. Відбувається реалізація гармонізованих актів, здійснюється оцінка досягнутих результатів на міждержавному та національному рівнях. У перспективі можливо продовження інтеграційної взаємодії у напрямі уніфікації та наближення [5].

На нашу думку, необхідно додати ще один етап – інформаційне супроводження та звіт щодо проведених реформ як перед партнерами з Європейського Союзу так і перед українським суспільством, адже тільки прозорість процедури гармонізації дозволить досягти зазначеної мети. Відмітимо, що протягом всіх зазначених етапів наші партнери з Європейського Союзу обіцяють надавати різну технічну допомогу: обмін експертами, організація семінарів, навчання спеціалістів, допомога у перекладі відповідного законодавств, при цьому залишаючи за собою право здійснювати контроль за проведенням гармонізації

Необхідно відзначити, що зобов'язання України узгодити національне законодавство у сфері технічних стандартів з європейським містить як переваги, так і певні незручності для українського бізнесу. Безперечною перевагою є остаточний перехід на фактично міжнародні технічні регламенти, що визнаються в ЄС та багатьох інших країнах світу, що в результаті має знизити нетарифні бар'єри в торгівлі з цими країнами, що, в свою чергу, полегшить українським виробникам вихід на світові та, зокрема, європейський ринки. Особливо відчутним зниження нетарифних обмежень буде передусім у тих сферах, щодо яких будуть підписані Угоди АСАА, що може відбутись як протягом перехідних періодів, так і пізніше.

Проте поряд з зазначеними перевагами перехід вимагатиме певних витрат на пристосування, хоча, зважаючи на досить тривалі перехідні періоди і на той факт, що Україна вже багато зробила для гармонізації свого законодавства з європейським у цій сфері, ці витрати є очікуваними, а отже мають бути вже врахованими в бізнес-

планах розвитку підприємств. Україна вже прийняла понад 40 технічних регламентів, що значною мірою базуються на відповідних європейських регламентах, причому ці регламенти стосуються саме тих сфер, що підлягають гармонізації.

Якщо горизонтальні зобов'язання України щодо технічних стандартів стосуватимуться усієї продукції, що підлягає регулюванню в рамках системи технічного регулювання, секторальні зобов'язання торкнуться переважно машинобудування. Виключеннями є зобов'язання щодо безпеки іграшок, будівельних виробів, вибухових речовин та кількох інших товарів, низька якість яких може бути загрозою для здоров'я споживачів. Впровадження нової системи технічного регулювання на основі європейських стандартів зумовлюватиме не лише підвищення безпеки товарів та послуг, але й сприятиме кращому інституційному захисту прав споживачів у випадку дефектної продукції. Водночас вищий рівень безпеки означає, що товари, що не відповідають вимогам безпеки, але є, ймовірно, дешевшими, будуть витіснені з ринку. Це стосуватиметься як товарів національного виробника, який не зможе адаптуватись до нових вимог, так і менш безпечних імпортованих товарів. Це може негативно вплинути на бідніших споживачів, хоча у довгостроковій перспективі користування безпечнішими товарами сприятиме покращенню здоров'я населенню, зменшенню випадків травмування, що може компенсувати витрати на купівлю безпечніших товарів [6].

Зобов'язання в рамках Угоди передбачають завершення процесу реформування системи технічного регулювання країни, яке було розпочато понад десятиріччя тому. В результаті повної імплементації Угоди Україна створить систему технічного регулювання, що буде горизонтально гармонізована з відповідною системою ЄС і буде підтримуватись у такому стані. Технічна допомога, передбачена Угодою, є важливим елементом допомоги ЄС виконати зобов'язання, які взяла на себе Україна.

За оцінками експертів, гармонізація українських технічних регламентів зі стандартами ЄС може сприяти щорічному стабільному зростанню ВВП країни на 2-5%, а з урахуванням припливу інвестицій – до 10% [7]. Наразі щоб експортувати промислову продукцію в Європейський Союз, вітчизняний виробник повинен організувати її випробування і отримати сертифікат в одній з країн ЄС. Після

гармонізації українських стандартів з європейськими, усі документи і сертифікати можна буде отримувати в Україні і відразу продавати свій товар в Євросоюзі.

Як вже було вище зазначено, зараз в Україні діють застарілі і суперечливі одна одній норми. Українські підприємці фактично не в змозі виробити продукцію, яка відповідає всім встановленим нормативам. Тепер замість безлічі неузгоджених документів виробник буде мати чіткі вимоги щодо виробництва та якості кінцевої продукції.

Відзначимо, що в дозвільній системі метрології введена європейська термінологія, скасована процедура атестації, методика вимірювання, свідоцтво про проведення перевірки. Також був створений Національний орган стандартизації, який займається організацією розробки національних стандартів, приймає їх і скасовує. Щоправда, на відміну від ЄС, де вони переважно приватні, в Україні такий орган є державним [7]. Ще необхідно наголосити, що в Україні введено два рівня стандартизації: національні стандарти, прийняті Національним органом стандартизації, та стандарти, розроблені виробниками. Одним з найважливіших моментів є добровільне дотримання підприємствами більшості стандартів.

Висновки. Таким чином, гармонізація існуючих в Україні технічних стандартів у відповідності до європейських дозволить вітчизняним підприємствам підвищити рівень конкурентоспроможності власної продукції та розширити ринки збуту. В свою чергу, українські кінцеві споживачі мають змогу купувати продукцію, яка буде відповідати високим стандартам якості. Водночас вищий рівень безпеки означає, що товари, які не відповідають прийнятим стандартам, мають піти з ринку, це стосується як національного виробника, так і іноземного. Отже, гармонізація українських технічних стандартів є нагальною потребою, та проводити необхідні заходи треба негайно, проте системно та послідовно. Важливим кроком на цьому шляху є підписання Україною Угоди про Асоціацію з Європейським Союзом, повна імплементація якої дозволить створити в Україні систему технічних стандартів, що буде повністю гармонізована з відповідними стандартами Європейського Союзу.

Література

1. Мельник Т. Нетарифне регулювання у країнах ЄС / Т. Мельник, К. Пугачевська // Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. – 2014. – № 2. – С. 15-28.
2. Офіційний сайт ЮНКТАД [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unctadstat.unctad.org/ReportFolders/reportFolders.asp>.
3. Литвинська С. Гармонізація українських національних стандартів серії «Інформація та документація» з міжнародними і європейськими: здобутки і перспективи / С. Литвинська // Ukrainian Scientific Journal of Information Security. – 2012. – № 2. – С. 43–47.
4. Іванюта П. В. Державне регулювання гармонізації національних стандартів якості товару у відповідності міжнародних і європейських норм / П. В. Іванюта // Електронне наукове фахове видання «Державне управління». – 2010. – №7. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=159](http://http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=159)
5. Пархоменко Н. М. Гармонізація законодавства України з європейським та міжнародним правом: методи, етапи, види / Н. М. Пархоменко // Часопис Київського університету права. – 2012. – № 1. – С. 338–342.
6. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ier.com.ua/ua/>
7. Московчук Э. В. Алгебра гармонии / Э. В. Московчук, Е. Кукушка // Бизнес. – 2015. – №6(1149).

1. Meľny`k T. Netary`fne regulyvannya u krayinax YeS / T. Meľny`k, K. Pugachevs`ka // Visny`k Ky`yivs`kogo nacional`nogo torgovel`no-ekonomichnogo univetsy`tetu. – 2014. – # 2. – S. 15-28.
2. Oficijny`j sajт YuNKTAD [Elektronny`j resurs]. – Rezhym dostupu : <http://unctadstat.unctad.org/ReportFolders/reportFolders.asp>.
3. Ly`tvyns`ka S. Garmonizaciya ukrayins`ky`x nacionalny`x standartiv seriyi «Informaciya ta dokumentaciya» z mizhnarodny`my` i yevropejs`ky`my` : zdobutky` i perspekty`vy` / S. Ly`tvyns`ka // Ukrainian Scientific Journal of Information Security. – 2012. – # 2. – S. 43–47.
4. Ivanyuta P. V. Derzhavne regulyvannya garmonizaciyi nacionalny`x standartiv yakosti tovaru u vidpovidnosti mizhnarodny`x i yevropejs`ky`x norm / P. V. Ivanyuta // Elektronne naukovе faxove

vy`dannya «Derzhavne upravlinnya». – 2010. – #7. [Elektronny`j resurs]. – Rezhy`m dostupu: [http:// http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=159](http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=159)

5. Parxomenko N. M. Garmonizaciya zakonodavstva Ukrayiny` z yevropejs`ky`m ta mizhnarodny`m pravom: metody`, etapy`, vy`dy` / N. M. Parxomenko // Chasopy`s Ky`yivs`kogo universy`tetu prava. – 2012. – # 1. – S. 338–342.

6. Insty`tut ekonomichny`x doslidzhen` ta polity`chny`x konsultacij [Elektronny`j resurs]. – Rezhy`m dostupu: <http://www.ier.com.ua/ua/>

7. Moskovchuk Э. V. Algebra garmony`y` / Э. V. Moskovchuk, E. Kukushka // Vy`zness. – 2015. – #6(1149).

***Рецензент:** Солоха Д. В., д.е.н., доцент, завідуючий кафедри менеджменту і економіки Київського національного університету культури і мистецтв*

8.05.2015

УДК 330.341

Кузнецова Інна

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ХЛІБОПРОДУКТІВ

Проаналізовано чинники, що сприяють експорту зернових. Виокремлено ключові фактори стійкого підвищення попиту на зернові культури на світовому ринку зерна. Доведено, що вектор стратегічного напрямку експортування зернових неможливо розглядати як чинник економічного зростання економіки через сприяння деіндустріалізації країни та накопичення низки соціальних проблем. Досліджено організаційно-економічні передумови модернізації підприємств галузі хлібопродуктів. Обґрунтовано доцільність та невідкладність модернізації підприємств хлібопродуктів як засобу збільшення переробки зерна, забезпечення переходу на рівень з більшою доданою вартістю та підвищення ефективності господарської діяльності підприємств. Запропоновано шляхи удосконалення процесу управління модернізацією. Процес управління модернізацією розбито на ряд типових операцій.